

Vorm. K 2530.
(Estonian)

Hoidke see raamat alal,
sest tema juhatab

Käsitusõpetus

Singer'i õmblusmasin

Nr. 15

(tsentral-pooliga)
perekonna tarvitamiseks

Kui wajate
nõelu, masi-
naõli, osi ehk
parandusi,
siis

otsige ikka
punane „S“.
Singeri kaup-
lused on igal
pool

THE SINGER MANUFACTURING CO.

1925

WÄGA TÄHTIS.

Et saawutada kõige paremaid tagajärgi omal masinal, tarwitage ainult paremas headuses masinaõli ja häid nõelu.

Singer'i õli, mis eriti õmblusmasinate jaoks walmistatud, on saadawal pudelites, mille klaasi sisse ärinimi „The Singer Manufacturing Company“ walatud ja plekknõudes, millel kõigile tuntud punane „S“ trükitud on.

Singer'i nõelad müüakse rohelistes pakikestes, warustatud Singer'i punase tähega „S“.

Pahanduste ärahoidmiseks ärge unustage osta õli, nõelu, osasi ja niitisi ainult Singer'i kauplustest ehk Singer'i agentelt.

Agent
W. H. 8005

ARM PT-4222

KASITUSÕPETUS

SINGER'i
ÕMBLUSMASIN

Nr. 15

(TSENTRAL-POOLIGA)

PEREKONNA TARWITAMISEKS

W. H. 8005

Arv. 9-10 võtta 4-5

THE SINGER MANUFACTURING CO.

613079475

OLETE NÄINUD KUIDAS ÕMMELDAKSE SINGER'i MASINAL ELEKTRI ABIL ?

Kinnitage Teie masina külge SINGER'i MOO-TOR—seda wõib ühe kruwi abil teha — ja masin saab töötama sel ajal kui Teie materjaali juhite.

Pimeduses heidab SINGER'i elektri lamp wal-gust just sinna kus tarwis, ja wõimaldab õmb-lust selgemini näha. Ei waewa

ja ei wäsita silmi; hoiab aega kokku, kõrwal-dab pahameelt kui nõela niiditakse.

Iga Singeri magasin wõi Singeri agent — müüja annab Teile nende kohta soowitawaid seletusi.

WÄGA TÄHTIS HOIATUS.

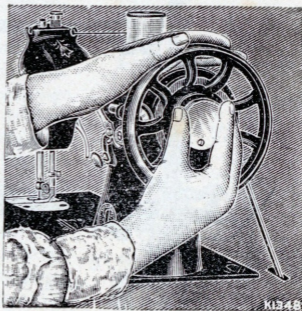

Peame oma kohuseks hoiatada oma kaubatarwitajaid õmblusmasina parandusi kõrwaliste isikute kätte mitte usaldada. Kui Teile õmblusmasin tarwitaab monteerimist ehk parandust, siis teatage sellest lähemasse SINGER magasinini ehk agendile, kes Teile kõigis abi annawad. Ainult SINGER PARANDUS kindlustab masina korralikku töötamist kaua aastate peale.

Singer Sewing Machine Company.

Hooratta wabastamine.

Säädis wõimaldab hooratast wabastada, nii et see wabalt ringi käib, ilma et nõela mekaniismi kaasa weaks. Waba käiku tuleb seni tarwitada, kuni tallamine on õieti kätteõpitud, samuti pooli ajamise juures. Et hooratast waba käigu peale seada, hoidke hooratast pahe- ma käega kinni, paremaga aga keerake

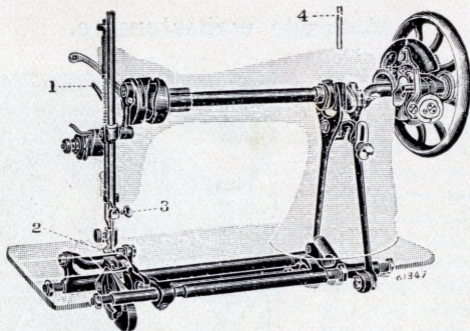
Joon. 1.

wäljaspool ratast olewat lahutajat kruwi enda poole, kuidas joon. 1. näidatud.

Jalgmasinaga töötamine.

Wabastage hooratas ja pange mõlemad jalad tallalaua peale ja keerake hooratast enda poole, samal ajal rõhutades jala ninaga ja kannaga waheldamisi tallalaua peale. Harjutage tallamist senikaua, kui masinakäik kergeks ja korralikuks muutub ja tallalauaga töötada wõite nii, et kui masina uuesti käima panete, hooratas mitte wastupidi ei pöörleks.

Kui tallalaua tarwitamine juba täiesti selge on, siis ühendage hooratast mekaniismiga, lahutajat kruwi enese poolt keerates ja pange tükk kalinkori ehk linast riiet pressjala alla (2, joon. 2); laske pressjalg riide peale (1, joon. 2) ja hakake masinal selsamal wiisil, aga niiditamata, töötama, kuni ka riide juhtimisega olete täiesti tuttawaks saanud.

Joon. 2.

Käsimasinaga töötamine.

Kinnitage hooratas, pange tükk riidet pressjala alla (2, joon. 2) ja **keerake käsiwänta wäljapoole** kerge ja ühetasase liikumisega. Jätkake seda kuni wäljaõppinud olete pahema käega riidet hästi juhtima.

Wõrreldes jalgmasinat käsimasinaga, on esimese masina paremus selle kiiremas töötamises ja võimaluses rohkem mitmekesisemaid töid teha, kuna mõlemad käed wabad on.

Masina korraliku töö kindlustuseks.

Hooratas peab pöörlema alati oma poole. Esimeseid katseid tehke riide äärtega ja ärge hakake päris tööd enne, kui riide juhtimine ja masina wäntamine selge ei ole.

Ärge pange masinat allalastud pressjalaga kunagi muidu käima, kui pressjala ja edasilükkaja wahel riidet ei ole ja ärge katsuge riidet edasi kiskuda, see wõib nõela kõweraks teha; masin lükkab riide ise edasi.

Kui nõel ja laewuke mõlemad niiditatud on, siis ärge wändake masinat muidu, kui õmblemise juures.

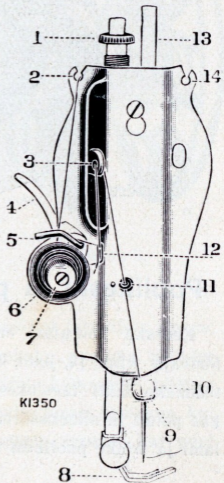
Laewukese šiiber peab kõwasti kinni olema,

Nõela niiditamine.

(Waata joon. 3.)

Keerake hooratast enese poole senikaua, kui niiditõmbaja winn (3) kõige kõrgema punkti ni tõuseb. Sellejärele pange niidirull masinal olewa rulliora otsa ja tõmmake niit lõhest (2) läbi, alla pingutamise plaatide (6) wahela tagant poolt ja siis tagant üles üle niidiwedaja (5) niiditõmbaja wedru aasasse (12), sealt juhtige niit ülesse ja takka läbi niiditõmbaja winna augu (13), alla läbi esiplaadi aasa (11), nõelakangi traat haagist (9) ja wiimaks pahemalt poolt paremale poole läbi nõelasilma, jättes niidi ots 3 ehk 4 tolli pikk.

Nõela niiditamiseks meie soovitame tarwitada Singer'i nõelaniiditajat. Temaga wõib nõela niiditada ilma waewata ja kiirelt, alal hoides aega, rahu ja kannatust.

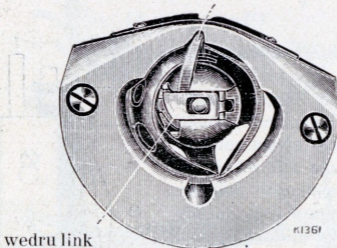
Joon. 3.

Nõela kohale seadmine.

(Waata joon. 3.)

Tõstke nõelakang (13) kõige kõrgemasse punkti ja wabastage hoidkruwi (3, joon. 2); nõela pahemas käes lameda küljega hooratta poole hoides, pange nõela nõelahooldjasse (10) nii kaugele kui ta läheb, ning keerake kruwi jälle kinni.

Sõrm

Joon. 4.

Poolikesta ja pooli wäljawõtmine.

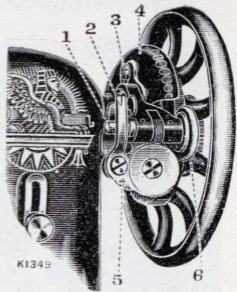
Keerake hooratast enese poole senikaua, kui niiditõmbaja winn (3, joon. 3) kõige kõrgema punktini tõuseb, tõmmake lahti laewukese siiber ja pistes alla pahema käe põialt ja nimetissõrme tehke wedru link (waata joon. 4) lahti ja wõtke poolikest wälja.

Poolimine.

(Waata joon. 5.)

Wabastage hooratast pöördes lahutajat kruwi oma poole (waata joon. 1) ja pange niidirull rulliora otsa (4, joon. 2). Tõmmake niidiots ülemises otsas esiplaadi lõhest (14, joon. 3) läbi ja siis niiditage poolijat juhtides niiti esmalt läbi

niidijuhtija alumise aasa (5) altpoolt, ja sellejärele läbi ülemise lõhe (2). Nüüd pange niit läbi augu pooli pahemas ringis seestpoolt ja pahema käega wajutades pooli kederwarre (1) otsa, hoidke ta kinni. Siis pöörake parema käega väikest weoratast (6) kuni pooli parema ringi silm läheks tihwti otsa, mis kederwarre õlas. Wajutage weoratas hooratta külje

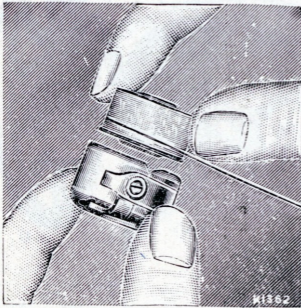

Joon. 5.

wastu niiviisi, et link hoiaks poolijat tarwilises olekus; hoidke waba niidiots kinni ja hakake poolima pöördes hooratast oma poole; mõne ringi järele katkestage niidiots ja töötage tallalauaga nagu õmblemise juures senikaua, kui pool täis. Poolija jääb automaatselt seisma, kui pool täis on.

Kui mingisugusel põhjusel kummirõnga rõhumine hooratta külje wastu poolimiseks puudulik on, keerake kruwi (3) lahti ja wajutage kergelt poolija peale, kuni kummirõngas puudutab hooratta külge; selle järele keerake kruwi jälle kinni.

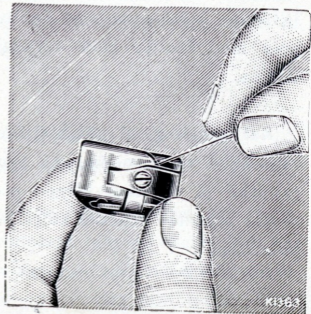
Pooli poolikesta sissepanemine.

Wõtke pool paremasse kätte niiwiisi, et niit pahemalt paremale jookseb, kuidas joon. 6 näidatud, hoides poolikesta pahemas käes lahtise küljega ülespoole, pange tema sisse pool.

Joon. 6.

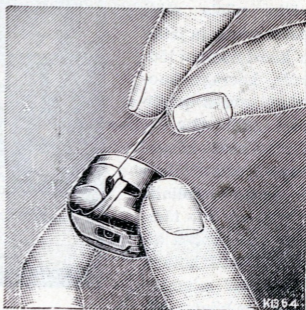
Parema käega tõmmake niit poolikesta praosse, kuidas näidatud joon. 7.

Joon. 7.

Pooli poolikesta sissepanemine (järg).

Siis tõmmake niit paremale poole pingutamise wedru alla ja silma sisse, kuidas joon. 8. näidatud.

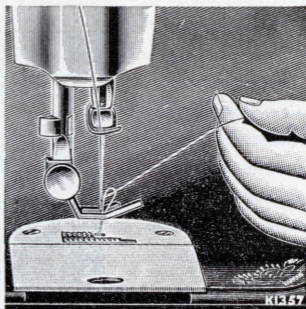
Joon. 8.

Poolikesta kohalepanemine.

Peale niiditamist wõtke poolikest linki pidi pahema käe pöidla ja nimetissõrme wahale ja pange ta sisse poolikesta tarwis olewa tihwti otsa nii, et poolikesta sõrm on juhitud sinnapoole, mis wastu seisab täkkele laevukese käigu ülemisel äärel kuidas näidatud joon. 4. Selle järele laske link lahti, wajutage poolikest niikaugemale sisse kuni link soc- nesse kinni hakkab mis tihwti äärel. Jätke niidiots wabalt rippuma, lükake laewukese siiber kinni.

Ettewalmistus õmblemiseks.

Pahemaga käega wõtke nõela niidi otsast kinni ja jätke ta käest nõelani lõdwale, keerake hooratast enese poole kuni nõel alla ja jälle ülesse kõrgemasse punkti lähleb ja seega pooliniit püütud on. Siis tõmmake nõelaniidi otsast, mis käes hoiate, mille läbi alumine niit ühes nõelaniidiga läbi pistmeplaadi augu nähtavale tuleb, kuidas joon. 9 näidatud. Mõlemad niidid pange tagaspidi pressjala alla.

Joon. 9.

Töoalgamine.

Pange töö pressjala ja edasilükkaja wahele, laske pressjalg alla ja hakake õmblema, ikka hooratast enda poole keerates.

MÄRKUS: Äрге püüdke töötamise ajal riiet tõmmata, sest et selle läbi wõib nõel kõweraks ehk katki minna; masin lükkab ilma abita riiet edasi.

Töölõpetamine.

Laske niiditõmbaja winn (3, joon. 3) kõige kõrgemasse punkti minna, tõstke pressjalg ja tõmmake töö tagaspidi pahemale poole wälja ja lõigake niidid niidilõikajaga, mis presskangi küljes, läbi. Niidi otsad jätke paari tolli pikkukselt pressjala alla uue töö algamiseks.

Niidi pingutus.

Korralik piste.

Lihtsa töö jaoks peavad ülemine ja alumine pingutused olema ühesugused ja küllalt tugewad, et mõlemad niidid keset riidet jääwad, kuidas ülemisel joonistusel näidatud.

Kui ühe niidi pingutus tugewam teisest on, siis jääwad pisted korratuks, nagu alljärgnewatel joonistustel näha.

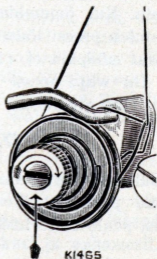
Nõela niidi pingutus
on liiga tugew.

Nõela niidi pingutus
on liiga lõdew.

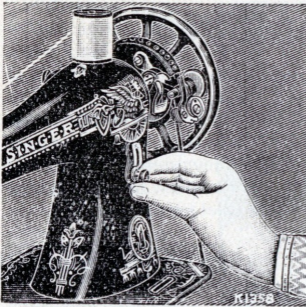
Korralikkuid pisteid võib harilikult saada kätte nõela-niidi pingutuse seadmisega (waata joon. 10). Et pingutust kõwendada, keerake kruwi pea noole suunas, kui aga lõdwendada tahate, keerake kruwi pea wastupidises suunas. Kõik masinad on enne tehasest väljalaskmist hooliga proowitud, ja sellepärast tuleb alumise niidi pingutust väga harwa muuta. Kui seda siiski waja juhtub olewat, kinnitage pingutuswedru kruwi pahemal pool poolipessa, et pingutust suurendada, ehk keerake kruwi wähe lahti, et pingutust lõdwendada.

Tuleb hoolt kanda, et õmmeldawa riide paksusele kohaselt nõel ja niit masinal oleksid. (Waata tabel tagumise kaane siseküljel.

Kruwi pea
Joon. 10.

Pistmete muutmine.

Joon. 11.
Seisand pika piste jaoks.

Pistmete pikkus korraldatakse suure kruwiga, mis lõikes armi eesküljel poolijast mitte kaugel (waata joon. 11). Keerake kruwi lahti ja lükake ta allapoole, kui piste pikem ja ülespoole, kui piste lühem olema peab ja siis keerake kruwi jälle kinni.

Pressi muutmine töö peale.

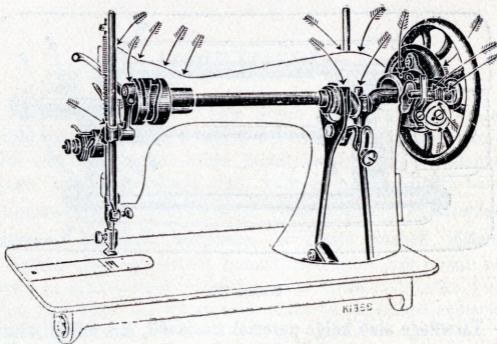
Hariliku koduse õmblemise jaoks tuleb harwa pressi muuta. Kui õmmeldaw riie on siid ehk selle taoline riie, siis tuleb pressi lõdwendada, ülewal pressjala kangi otsas olewat nõöpkuwi (1. joon. 3) paar ringi ülespoole keerates. On waja pressi kõwendada, siis keerake nõöpkuwi mõni ring allapoole.

Pööre nurgal.

Jätke masin seisma, kui nõel on kõige alumisel punktil, tõstke pressjalg üles, keerake töö nõela ümber soovitud sihis, peale selle laske pressjalg jälle alla ja õmmelge edasi.

Flanelli ja wiltu palistuste õmblemine.

Tarwitage lühikest pistet ja wõimalikult kerget pingutust, et lõdew niit suudaks riide wenimist wälja kannatada.

Joon. 12.

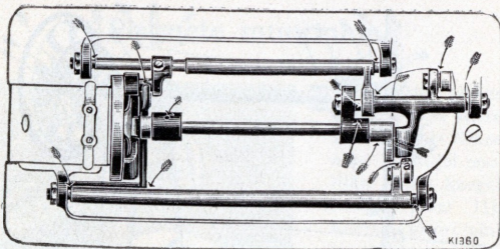
Masina õlitamine.

Et kindlustada masina kerget ja rahulikku tööd on tarvis, et kõik liikuvad osad, mis ühenduses teistega, oleksid õliga kaetud ja ei jääks mitte kuiwaks. Masin peab õlitud saama kohtades, mis märgitud joon. 12 ja 13 nooledega. Ühest õlitilgast jätkub igasse nõutawasse kohta.

Et õlitada nõelakangi mekaniismi masina peas, wõtke esiplaat eest lahti, lahtikruwides nõõpkruwi mis asub tema ülemises osas ja lükake plaat ülespoole üle kruwi. Eriti väga tähtis on, et koht **A** (joon. 12) õlitatud saab kui niiditõmbaja winn (3. joon. 3) kõige madalamas punktis ja ka weidi õli tuleb laewukese käiku walada. On ka kaks auku käsiwändas, mis mõnikord õlitada tulewad.

Peale õlitamist pange masin mõneks minutiks käima, et õli laagritesse ja igasse käiku sisse tungiks. Kui masin alati tarwitusel on, tuleb teda kaks wõi kolm korda nädalas õlitada. **Kui hooletuse läbi see tegemata jääb, siis lühendate masina iga ja sünnitate ise omale raskusi ja pahameelt.**

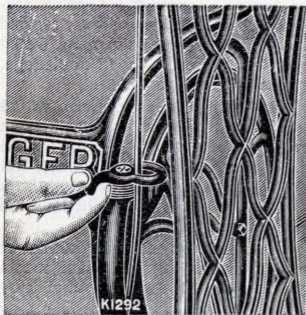
Et masina jalga õlitada, walage ühe tilga wiisi õli igasse kohta, kus sünnib ratta ringikäimine ja tallalaua liikumine, niisamuti ka wända mõlemate otsadesse, mis ühendab tallalauda rattaga.

Joon. 13.

Tarwitage alati kõige paremat masinaõli, mis müügil ainult Singer'i magasinides. Alawäärtusline õli ummistab laagrid ja käigud kinni, takistab tööd ja on põhjuseks masina rutuliseks ärakulumiseks.

Rihma äraviskaja.

Joon. 14.

See ehitus lihtsustab rihma maha võtmist ja pealepanemist. Et rihma maha võtta, lükake rihma äraviskaja (vaata joon. 14) pahemale poole samal ajal töötades tallalauaga. Et rihma jälle ratta peale panna, töötage tallalauaga tasawiisi edasi ja pöörake hoo-
ratast enese poole; üks ehk kaks ratta

ringi seavad rihma jälle oma paigale tagasi.

HOIATUSED.

Masina käik raske. — Kui masin raskesti töötab peale selle, kui ta mõni aeg seisnud, määrige teda õli asemel parafiini ehk bensiniga, mille järele masinat kiirelt ümber ajage, et läbipuhastada kõik käigud ja siis õlitage teda kõrgewäärtuslise Singer'i õliga. **Alawäärtusline õli tarvitamine on harilikult põhjuseks, et masin raskelt töötab.** Walwake selle järele, et nahast rihm mitte liig pingul ei oleks; ta peab pingul nii olema, et ta mitte ei libiseks. Kui rihm liig pikk on, wõtke tükk maha ja ühendage endiselt kokku.

Pistete läbilaskmine. — Põhjuseks on tihti kõwer ehk nüri otsaga nõel. Waadake järele kas nõel õieti sissepandud on (waata lhk. 5). Wõtke nõela plaat ära ja olles weendunud, et riide edasilükkaja puhas ja wabalt liigub, pange nõelaplaat jälle kohale.

Niidi katkenemine. — Katkeb pealmine niit, siis sünnib see arwatawasti ühel alljärgnewaist põhjusist:

Masin on walesti niiditatud.

Pingutus on liig kõwa.

Nõel on kas kõwer wõi nüri otsaga.

Niit on nõela numbrile liiga jäme (waata tabel tagumise kaane siseküljel).

Pingutus wedru (12, joon. 3) on katki.

Kui alumine niit katkeb, seadke alumine pingutus korda (waata lhk. 11); peale selle waadake järele, kas poolikestas ehk niidipingutuse wedru all mitte tolmu ei ole.

Nõela murdmine.—Waadake selle järele, et nõel mitte kõwer ei oleks ja hoidke õmblemise ajal riide sikutamise eest; üks ja teine on põhjuseks, et nõel plaadi vastu pörkab ja murdub. **Tarwitage Singer'i nõelu, mis müügil ainult Singer'i magasinides ja firma oma esitajate juures.** Teiste firma nõelad on tihti alawäärtuslised, nad paenduwad, murduwad kergesti ja raskendawad masina tööd.

Halwad nõelad ja niidid on tihti rikete põhjusteks. Singer'i nõelte silmad on eriti wäljatöötatud, et mitte ei lõikaks niiti; samuti paremad niidid kannatawad pingutuse wälja ja ei ole nendel sõlmi sees. Singer'i magasinid müüwad paremaid õmblusniite.

Riide kokkutõmbamine.—Selle põhjuseks on harilikult mitte korralik pingutus. (Waata lhk. 11 pingutuse korraldamine).

Aasade tekkimine.—Seda wõib kõrwaldada pingutuse kordaseadmisega (waata lhk. 11). Waadake selle järele, et niit õieti nii nõela kui ka poolikestasse oleks aetud, et niit, millega Teie õmblete, oleks parema wäärtusega ja wastaks nõela numbrile (waata tabel tagumise kaane siseküljel). Waadake, et pingutus wedru (12, joon. 3) mitte katki ei oleks.

Kõigis Singer'i magasinides äntakse maksuta juhatused masina õigeaks kordaseadmiseks.

Niisamuti igas Singer'i magasinis antakse alati heameelega ja maksuta juhatus, kuidas Singer'i masinat ja tema abiwärke kõige paremini kasutada, seda mitte arwesse wõttes, kus masin ostetud on.

Igat sorti õmblusmasin wõib ümberwahetatud ja ära parandatud saada.

KÄSITUSÕPETUS

ABIWÄRKIDE JA APARAATIDE

TARWITAMISEKS.

Abiwärgid, mis masinaga maksuta
kaasa antakse :

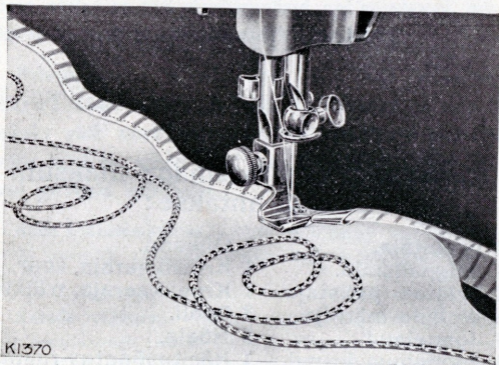
1 Paelutaja.	1 Õlikann.
1 Jalgpalistaja.	1 Kruwikeeraja, suur.
1 Tellitaw palistaja.	1 Kruwikeeraja, väike.
1 Wollide märkija.	3 Pooli.
1 Joonelaud.	6 Nõela.
1 Joonelaua kruwi.	1 Käsitusõpetus-raamat.

Eraldi maksu eest wõib saada :

- Wiltu paela juhtija.
  - Watteerija.
  - Nöörkirja aparaat (Sutasher).
  - Krousija.
  - Krousija koguja-plate.
-

Paelutaja — Paelutamine.

Tõstke nõela, wõtke pressjalg maha ja pange selle asemel paelutaja, kuidas näidatud. Pistke pael paelutaja keerde sisse ja tõmmake nõela alla. Paelutatawa riide äär pange ka paelutaja keerde wahele ja tõmmake nõela

K1370

alla, laske press alla ja hakake õmblema. Paelutaja juhib riidet ise, walwake waid järele, et riide ääred seest wälja ei tuleks.

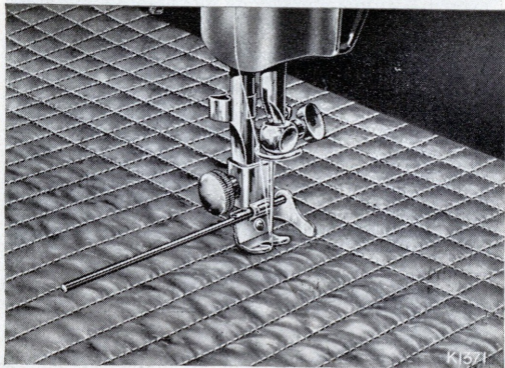
Wiltu paelutamise juures peab pael 15/16" laiuses olema.

Kostüüm paelaga paelutamine. — Toimetakse niisama, kui wiltu paelutamise juures; wahe seisab ainult selles, et kostüümi pael on kitsam ja sellepärast ei keerata paela ääred sissepoole, nagu seda wiltu paelutamise juures tehakse.

Prantsuse wollide walmistamine. — Toimetatakse niisama, kui hariliku paelutamise juures, ainult riie pannakse paelutaja jala alla, nii et woll riide peale õmmeldakse selle asemele, et ääre külge.

Watteerija.

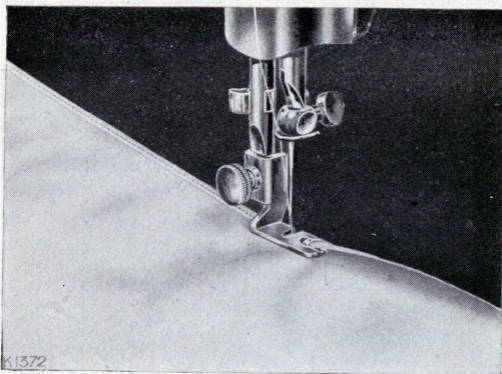
Tõstke nõela ja pange pressjala asemele watterija, kuidas näidatud. Watterija juhtijat wõib paremat ehk pahemat kätt nõela tarvitada ja juhtija kaugus nõelast määrab wahe õmblus reade wahel ära. Lükake traat hoidjasse, mis watterija jalas ja seadke soowitawa laiuse peale, siis laske jalg alla töö peale.

Watteerimine. — Esimese õmbluse tegemise juures käib juhtija mööda riide äärt ehk kriidiga tõmmatud joont mööda. Kõik järgnevad õmblused saavad otse ja õige sihi, kui aga juhtija mööda eelmist õmblust jookseb, kuidas joonistusel näidatud.

Jaigpalistaja — Palistamine.

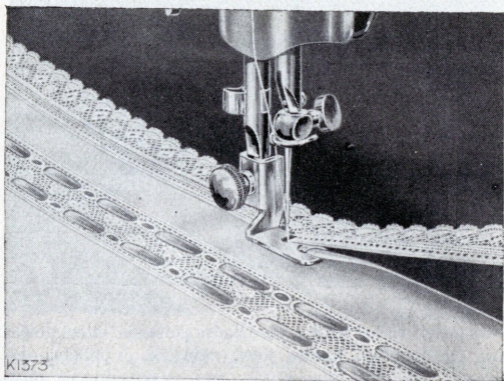
Tõstke nõela ja kinnitage pressjala asemele jalgpalistaja, kuidas joonistusel näidatud. Lõigake riide parempoolne nurk ära, et riie ennast paremini rulliks. Siis pange riie

pahemalt paremale poole ülestõstetud palistaja alla ja vähe ülestõstetud riide äär palistaja soone sisse, tõmmates ja lükates riidet kuni soon täidetud ja nõela alla. Laske palistaja alla ja tehke esimesed pistet pikkamisi. Juhtige riidet parema käe põidla ja nimetissõrme abil nii, et äär ühetasaselt jookseks üle palistaja ja pange tähele, et palistaja soon riidest täidetud oleks. Kui äär soonest välja jookseb, siis hoidke kätt paremale poole, kui aga liig palju riidet soone jookseb, siis hoidke kätt pahemale poole.

Üheaegne palistamine ja pitsi külgeõmblemine.

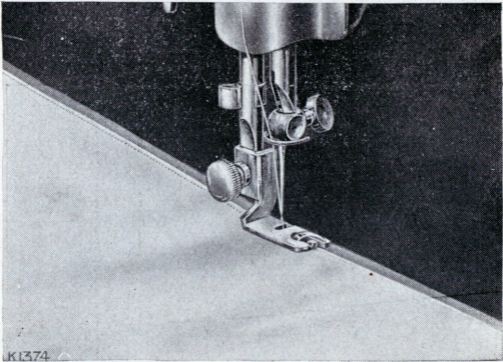
Hakake palistama, nagu lhk. 20 seletatud ja kui palistus korras on, tõstke nõela kõige kõrgema punktini. Tõstke palistaja üles, et palistus pressist wabastada; pange pitsi ots lõikesse palistaja küljes ja üle palistuse, kuidas joonistusel näidatud.

Waadake selle järele, et palistus oma õiget seisukohta palistajas mitte ei muuda ja et nõel nii hästi pitsist, kui ka palistusest läbi läheks. Laske presskang alla ja juhtige pitsi üle palistaja eesrinna, waadates selle järele, et pits hästi lõikes hoidub,

Jalgpalistaja — Kappeerimine.

Kaks tükki riidet pannakse wastamisi kokku, pahemad pooled wälja ja nõnda, et alumise riide äär üleemisest weidi paremale poole wälja ulatab, kuidas joon. näidatud

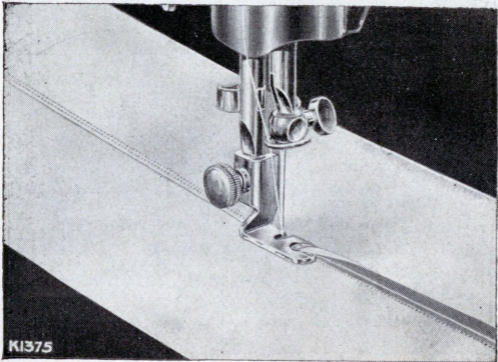

K1374

Õmmelge riided kokku, tarwitades palistaja etteulatawat haru juhtijannaks, kuidas joon. näidatud, et palistus otse jookseks. Palistus olgu kitsas, aga siiski mitte nii lähedale pealmise riide äärele, et wenitamise juures riie õmb-lusest wälja ei tuleks.

Jalgpalistaja — Kappeerimine — järg.

Tõstke palistaja üles, võtke töö ja laotage ta laiali pahema poolega ülesse nii, et riide ääred püsti seisavad. Siis pange ääred otsast jälle palistaja soone sisse, tõmmake nõela alla ja laske palistaja alla. Ömmeldes hoidke

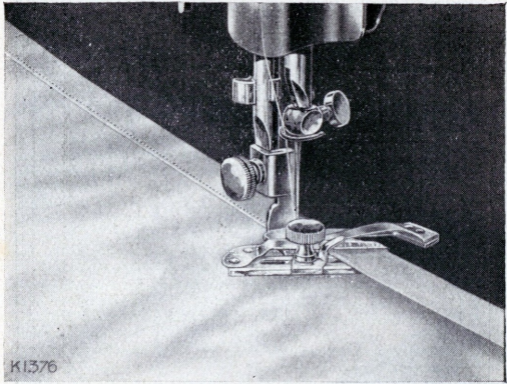

KI375

töö siledalt tarvitades mõlemaid käsi ja waadake selle järele, et palistus ühes joones palistaja soonega oleks. Teise palistuse jaoks on tarwis piste natukene suurenda.

Tellitaw palistaja.

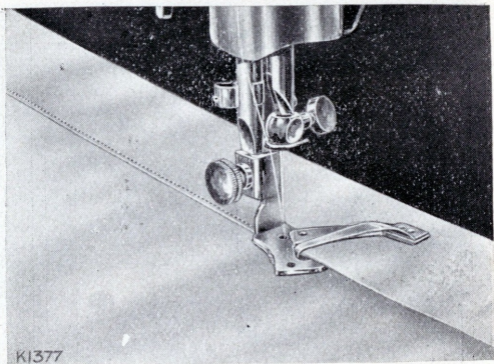
Tõstke nõela ja pressjala asemele pange tellitaw palistaja, kuidas joon. näidatud. See palistaja wõib teha palistusi laiuses $\frac{3}{16}$ tolli kuni 1 tollini.

Wabastage kruwi palistaja ees ja lükake siiber paremale ehk pahemale poole, kuni wäike juhtija soowitud laiuse wastus seisab; peale selle keerake kruwi jälle kinni. Pange riie ääre otsast siibri ja laiuse-juhtija wahele, nihutage riie tagasi ja edasi kuni palistus moodustatud on, seisma jäädes äärega nõela all. Laske presskang alla ja hakake õmblema, juhtides riidet nii, et palistaja täidetud oleks. Selle palistaja abil wõib ka kappeerida eelpoot toodud juhatuskirja järele, waata lhk. 22 ja 23,

Tellitaw palistaja — Lai palistus.

Tahate laiemat kui ühe tollilist palistust teha, keerake nõõpkruwi wälja ja wõtke siiber ja juhtija ära. Murdke riidele soovitud laiuses palistus ja pange palistus haru

K1377

alla mis palistaja paremal poolel, aga äär juhtige painu-
tajasse, kuidas joon. näidatud ja hakake õmblema.

Nöörkirja aparaat (sutasher).

Tõstke nõela ja pange pressjala asemele watterija jalg, kuidas joon. näidatud.

Nöörkirja aparaadi külgepanemiseks tõmmake laewukese

siiber lahti ja pange nöörkirja aparaadi alumisel poolel olevad haagid nõelaplate ääre alla, siis lükake paremale poole niikaugele kui läheb ja vajutage tihwt- auku, mis paremal pool nõelaplates on ja lükake laewukese siiber kinni.

Joonistus wõi ilustus, mis tahetakse wäljaõmmelda peab riide pahemale poole, joonistatud olema. Nööri ots (sutash) tõmmake läbi siniseks tehtud nöörkirja juhtijat ja siis nõela alla. Riie pange pahema poolega wälja nööri (sutashi) peale, laske pressjalg alla ja hakake õmblema joonistuse joonte mööda.

Krousiija.

Tõstke nõela ja pange pressjala asemele krousiija ühendades ta kang nõela hoidjaga, kuidas joon. näidatud.

Kui soovite teha krousi iga piste kohta, paigutage wäike

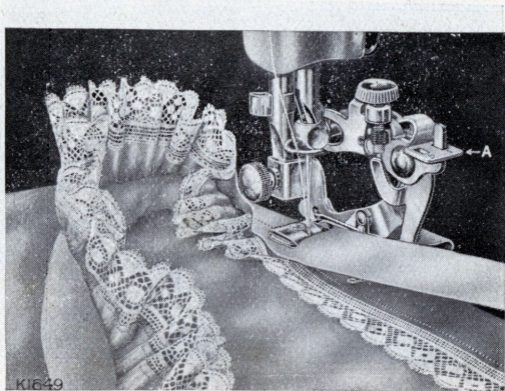
konksu ots pesasse 1 kangi „A“ sees. Pange riide äär täkke alla, mis krousiija eelpool ja kahe sinise tera wahete, tõmmake riie kergelt nõela alla, laske presskang alla ja hakake õmblema. Peenemate krouside jaoks lühendage piste ja koguja tera asted, keerates nõõpkruwi „C“ üles poole.

Täiemate krouside jaoks keerake nõõpkruwi alla poole ja pikendage piste.

Mitmekesiste muutmistega wõib krousiija abil mõndasuguseid ilusaid töid teha.

Krousija—Kahe riide wahel krousimine.

Alumine riie pange krousija alla, aga riie mida krousida soowite koguja terade wahela ja pealmine riie siniste terade peale, kuidas joon. näidatud.

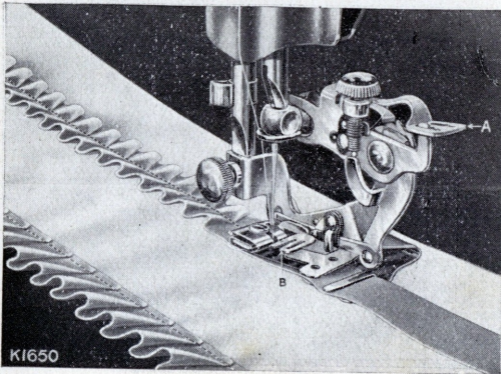
Krousimine ja riide külge õmblemine ühelajal. — Pange riie krousija alla, aga riie, mida krousida soowite, koguja terade wahela ja õmmelge nagu krousimise juures.

Enne tarwitamist õlitage wähe krousija hõõruwaid osi.

HOIATUS: lialgi ja mitte mingil tingimisel ei tohi krousijaga töötada ilma, et siniste terade wahel riidet oleks.

Wiiepistelised krousid ehk wollid.

Wiiepisteliste krouside ehk wollide õmblemiseks tuleb väike konksu ots pesasse 5 kangi **A** sees asetada, kuidas joon. näidatud.

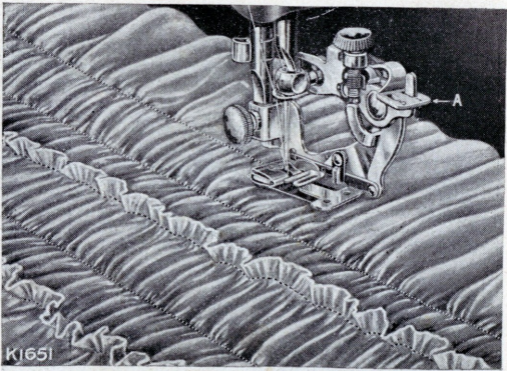

Koguja tera saab siis iga wiieandama piste järele edasi ja tagasi liikuma. Kitsamaid ehk laiemaid wolte saawutatakse pistete muutmise läbi.

Ilukrouside walmistamine. — Pange ühte ehk kahte lõikesse wäikeses juhtijas **B**, kitsas paela riba, siis pressjala ja nõela alla nii, et tema jääks krousitawa materjaali peale ja keskkoha.

Krouisija koguja-plattega—Kogumine.

Koguja plate kinnitage masina külge samal viisil, nagu nõõrkirja kohta seletatud (waata lhk. 26) ja nii, et nõel läbi augu läheks mis platte eesotsas.

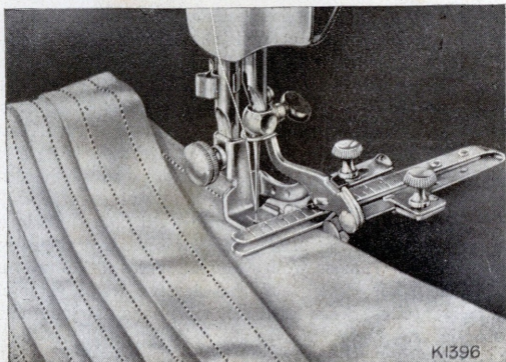

Wõtke krouisija alumine sinine tera ära, keerates lahti väikest kruwi krouisija küljel ja kinnitage siis krouisijat presskangi külge, kuidas eelpool juba seletatud.

Kogumine.—Pange riie sinise tera ja koguja platte wahel, laske presskang alla ja hakake õmblema, nagu krousimise juures.

Wollide märkija.

Tõstke nõela kõige kõrgemasse punkti, wõtke pressjalg masinalt maha ja pange selle asemele märkija, kuidas joon. näidatud.

K1396

Tuleb tähendada, et wollide märkijal on kaks pügalikku; kahekordne lame wedru eespool on märgitud $\frac{1}{8}$ tolli jagudes ja väike keskkohas $\frac{1}{16}$ tolli jagudes.

Pügalik keskmõõtjal määrab wollu laiust. Näituseks, kui wollu laius peab olema $\frac{1}{4}$ tolli, wabastage tagumist nõorkruwi ja lükake väikest juhtijat paremale ehk pahemale poole, kuni tema teraw nokk number 2 wastas seisab, siis keerake kruwi jälle kinni.

Wollide wahele jätmiseks keerake Teile lähemale olewat kruwi lahti ja lükake kahekordse lameda wedru paremale ehk pahemale poole seni, kui soovitud wahe kahe wollu wahel kättesaadud on. Näituseks, kui soovite $\frac{1}{4}$ tolli laiust wollu teha ja wollide wahe peab $\frac{1}{4}$ tolli olema, nihutage lame wedru kuni number 3 nõela silmaga ühes

suunas seisab; kui wahesi wollide wahele ei taheta jätta, siis peab number 2 nõela silmaga ühes suunas seisma. Kui soovitud wahe kätte saadud on, keerake kruwi jälle kinni.

Töötamine wollide märkijaga on väga lihtne. Esimene woll tuleb käega murda; siis pange riie märkijasse, juhtides wollitud äär üle kriipsutõmbaja, mis jämeda wedru pahemal otsal, millest eelpool juba tähendatud; siis keskmõõtja - wahele ja märkija alla, waadates selle järele, et riide ots edasilükkaja peal oleks. Wedru kang, mille wastu nõelahoidja lööb, peab allalangewas seisukorras, kuidas joon. näidatud ja wolli äär wastu väikest juhtijat seatud olema. Kui kõik korras on, laske pressjalg alla ja õmmelge nii kui harilikult, waadates selle järele, et wollitud äär mööda juhtijat jookseb. Kui esimene woll walmis, siis näete, et riidel teise wolli jaoks juba joon walmis on. Pange riie selle joone järele wolli ja õmmelge nii kui enne. Wiimase wolli tegemise juures tõstke wedru kang ülespoole, et ta kahekordse lameda wedru peale ei pressiks; selles seisukorras ei märgi aparaat joont uue wolli jaoks.

Wastawate nõelte ja niitide numbrid.

(Nõelte klass ja teisend 15 x 1)

Nõelte numbrid		Töö selts ja nimetus	Puuwilla- ja linase niidi ja siidi No. No.
uued	wanad		
9	0	Kõige peenem musliin, batist, peenike linane riie ja m.	100—150 puuwillaniit 30 siid
11	B	Kõige peenemad kalinkori seltsid, linane riie, sherting, peened siidid ja m.	80—100 puuwillaniit 24—30 siid
14	1/2	Sherting, linad, pleegitud kalinkor, musliin, siid ja kõik harilikud kodused ja teised liht tööd.	60—80 puuwillaniit 20 siid
16	1	Paksud puuwilla riided, kerge willane riie, siidi ja linane riie.	40—60 puuwillaniit 16—18 siid
18	2	Bukskin, willased riided, poisikeste ülikonnad, korsetid, meeste ja naisterahwa palitud ja m.	30—40 puuwillaniit 10—20 siid
19	3	Paksud willased riided, kotid, paksud püksi- ja ülikonna riided ja üldse paksud tööd ja m.	20—30 puuwillaniit 60—80 linane niit
21	4	Kotid, karedad paksud riided igat seltsi ja m.	40—60 linane ja kõige jämedam puuwilla niit.

NÕELTE TELLIMISE JUURES TÄHENDAGE ALATI No.

See kauba märk,
pressituna wase sisse, on iga
Singer õmblusmasinal.